

Handläggare: Lars Ericsson
Telefon: 08/508 11 818

Servicenämnden
2011-09-20

Stockholms miljöprogram 2012-2015

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Servicenämnden återoppar detta tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Teenie Bennerholt
Förvaltningschef

Christer Edfeldt
Avdelningschef

Sammanfattning

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att ett nytt miljöprogram för Stockholms stad 2012-2015 ska fastställas. Förslaget till miljöprogram omfattar målområden och delmål samt ansvarsfördelning för miljöarbetet inom staden. Vidare ingår i programmet förslag till kommunfullmäktiges indikatorer och aktiviteter på området.

Förvaltningen stödjer förslaget till miljöprogram för staden. Programmet är välskrivet och ger bra förutsättningar till att överblicka och styra stadens miljöarbete

Därutöver framhåller förvaltningen att miljöprogrammet med fördel tydligare kan anknyta till stadens vision. Vidare lyfter förvaltningen fram vikten av att programmet på lämpligt sätt är styrande även för stadens externa utförare och leverantörer, utöver de egna verksamheterna.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom den administrativa avdelningen. Ärendet har behandlats på förvaltningsgruppen 2011-09-13.

Bakgrund

Stadsledningskontoret föreslår i ett tjänsteutlåtande att ett miljöprogram för Stockholms stad 2012-2015 ska fastställas. Kommunstyrelsen har remitterat ärendet till servicenämnden för yttrande senast 2011-09-30.

Miljöprogrammet har tidigare sänts ut till nämndens ledamöter, varför det inte ingår som bilaga till detta tjänsteutlåtande.

Remissen i sammanfattning

I förslaget till miljöprogram framhålls inledningsvis att Stockholms stad är synonymt med ett långvarigt, engagerat och prisbelönt miljöarbete. Stockholm är en attraktiv och växande stad där naturens och människors behov kompletterar varandra i en miljö som präglas av funktion, kvalitet och biologisk mångfald.

Programmet omfattar sex övergripande inriktningsmål som anknyter till de nationella miljö kvalitetsmålen. Dessa mål förtydligas i delmål med tillhörande indikatorer för uppföljning. Här framgår också att vissa nämnder har en nyckelroll vid genomförande och/eller uppföljning.

Planering och uppföljning av programmet integreras i stadens system för ledning och uppföljning (ILS). Inom ramen för stadens mål har varje nämnd och styrelse att klarlägga sin miljöpåverkan. Där så är lämpligt anges egna nämndmål och indikatorer, utöver de som anges av kommunfullmäktige.

Efter inledningen behandlas i tur och ordning de sex inriktningsmålen miljöeffektiva transporter, giftfria varor och byggnader, hållbar energianvändning, hållbar användning av mark och vatten, miljöeffektiv avfallshantering samt sund inomhusmiljö.

I avsnittet om *miljöeffektiva transporter* framhålls vikten av väl fungerande transporter för alla människor, för företagande och för hela samhället. Dagens trafiksystem har en rad negativa miljökonsekvenser såsom koldioxidutsläpp och växthuseffekt, föroreningar i mark och vatten och buller. Utmaningen ligger i att skapa ett långsiktigt hållbart transportsystem. Staden påverkar utvecklingen på området genom exempelvis genom inflytan-

de över trafikplanering och bebyggelsestruktur, lokalisering av verksamheter, information och kampanjer med mera.

Vad avser målområdet *giftfria varor och byggnader* konstateras att kemiska produkter används i många sammanhang, exempelvis i läkemedel, tvättmedel och bekämpningsmedel. Vidare ingår kemiska ämnen i många varor såsom kläder, möbler, datorer m m. Flera av ämnena har en direkt negativ inverkan på miljön. Vidare orsakas negativa hälsoeffekter såsom framkallande av allergier och cancer m m. Utmaningen för staden ligger i att undvika att använda direkt farliga ämnen samt att hantera olika kemiska produkter så att risker minimeras. Inflytande över detta råder i samband med kravställande vid markanvisningar och upphandlingar. Vidare påverkas måluppfyllelsen genom användning av ekologiska livsmedel m m.

När det gäller målet *hållbar energianvändning* framhålls att tillgången på energi har central betydelse för välbefindandet då vi använder energi i boende, transporter och arbete. Samtidigt är dagens utvinning och användning av energi en av orsakerna till flera av de stora miljöproblemen, varav klimatfrågan av många uppfattas som vår tids stora utmaning. Andra miljöeffekter är försurning av mark och vatten. Stadens arbete på området är prioriterat, långsiktigt och framåtsträvande med målet att vara en fossilbränslefri stad år 2050. Påverkan sker exempelvis vid stadens planarbeten, energieffektiviseringar i fastigheter och vid byggande samt vid planering av värmeproduktion.

I avsnittet *hållbar användning av mark och vatten* anges att staden är en attraktiv plats att bo och leva i och att detta bland annat beror på närheten till parker, natur och vatten. Grön- och vattenområdena innehåller många viktiga ekologiska funktioner såväl som viktiga kvaliteter för rekreation. Det är angeläget att skapa och bibehålla goda förutsättningar för livet i staden och främja en markanvändning som bidrar till en positiv ekonomisk utveckling utan att viktiga miljövärden går förlorade. Staden har här inflytande vid planering/utveckling av mark, grönområden och vatten samt i samband med exploatering, skötsel av parker och tillsyn.

Vad avser *miljöeffektiv avfallshantering* anges att flera förändringar det senaste decenniet, såsom exempelvis införande av producentansvar, har bidragit till en mer resurseffektiv hantering. Mängden avfall som genereras i samhället ökar dock fortfarande. Det är angeläget att avfall från boende och arbetsplatser samt från stadens verksamheter förebyggs och minskar i omfattning. Avfall som ändå uppstår ska nyttiggöras.

Angående *sund inomhusmiljö* konstateras att Stockholm generellt har en hög standard på sin bostadsbebyggelse och att bostadsmiljöerna i allmänhet upplevs som trivsamma. Trots detta är hälsobesvär relaterade till inomhusmiljön ett problem i många byggnader. Detta kan exempelvis handla om astma, allergi, stressreaktioner eller lungcancer. Staden ska

fortsatt arbeta med att minska riskfaktorer såsom buller i bostäder och allmänna lokaler, dålig luftkvalitet, inomhustemperatur och höga radonhalter. Alla nämnder påverkar uppfyllelsen av målet genom ansvaret för en sund miljö i de egna lokalerna. Vidare har staden viss rådighet att påverka även andra aktörer i samband med stadsplanering samt vid tillsyn av fastighetsägare och verksamhetsutövare.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen stödjer förslaget till miljöprogram för staden. Programmet är välskrivet och ger bra förutsättningar till att överblicka och styra stadens miljöarbete. Förslaget anknyter tydligt till de nationella miljö kvalitetsmålen. Programmet förefaller också på ett genomtänkt sätt vara avvägt i förhållande till andra styrdokument såsom exempelvis stadens översiktsplan. Indelningen i målområden med kommentarer, delmål och indikatorer för uppföljning är logisk och lättöverskådlig.

I inledningen till förslaget anges att miljöprogrammet ansluter till kommunfullmäktiges Vision 2030 om ett Stockholm i världsklass. Det framgår dock endast delvis hur förslaget till miljöprogram anknyter till visionen. Exempelvis saknas till stora delar ett regionalt perspektiv på staden och miljöarbetet. Det bör därför övervägas om kopplingen till stadens vision ska redovisas mer utförligt i miljöprogrammet.

Alla målområden i miljöprogrammet innehåller delmål som helt eller delvis har ett externt perspektiv. Flera av dessa mål har mycket stor betydelse, såsom exempelvis målen för växthusgaser, gällande miljö kvalitetsnormer för luft samt för bil- och kollektivtrafik. Staden har i dessa fall begränsad rådighet över frågorna men kan genom samverkan, attitydpåverkan med mera påverka resultatet. Resultatindikatorerna är generellt mycket viktiga men säger här inte så mycket om vad stadens insatser bidrar med. Återrapporteringen behöver här i hög grad kompletteras med kvalitativa beskrivningar, analyser och slutsatser från berörda förvaltningar och bolag. Detta kan med fördel framhållas i miljöprogrammet.

Stadens arbete med upphandling och konkurrensutsättning påverkar givetvis miljöstyrningen i hög grad, vilket också tydligt framgår i miljöprogrammet. Exempelvis framgår att nämnderna ska tillämpa och följa upp miljökrav vid upphandlingar av varor och tjänster. Förvaltningen vill framhålla att det är viktigt att miljöstyrningen kan fungera effektivt även med avseende på externa utförare och leverantörer och i beaktande av stadens konkurrensprogram och upphandlingspolicy. I detta sammanhang kan det exempelvis övervägas att i programmet framhålla vikten av tydlig kravställning gällande miljömål och resultatrapportering vid förvaltningarnas upphandlingar. Detta gör det möjligt att begära in resultatuppgifter från externa utförare och leverantörer vilka sedan kan föras in i stadens ILS-uppföljningar.

Såvitt förvaltningen erfar omfattar stadens övergripande miljöarbete också regional samverkan, forskningsanknutet utvecklingsarbete och omvärldsbevakning. Detta ingår inte i förslaget till miljöprogram vilket hade varit önskvärt.

Bilaga

Remiss från kommunstyrelsen:

- 1.Missiv. Angående remissen om Stockholms miljöprogram 2012-2015.
- 2.Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.